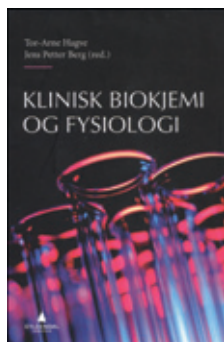

Sentral norsk lærebok i ny og utvidet utgave

Tor-Arne Hagve, Jens P. Berg, red.
Klinisk biokjemi og fysiologi
 4. utg. 448 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal
 Akademisk, 2011. Pris NOK 565
 ISBN 978-82-05-399914-3

Denne læreboken er ment som støtte for medisinstudenter som undervises i medisinsk biokjemi og fysiologi. Den er også velegnet til fordypning for ferdig utdannede leger, kanskje særskilt innen laboratoriefagene, indremedisin og allmenmedisin. Utgaven er den fjerde i rekken, eller den 15. hvis man regner fra den første kompendieutgaven som utkom i 1972. Forrige utgave ble for øvrig anbefalt i medisinstudentbladet *Æsculap* nr. 4/2010. Forfatterne – til sammen 40 – er hovedsakelig spesialister og leger i spesialisering innen medisinsk biokjemi eller immunologi, men en rekke klinikere og forskere innen basalfagene har også bidratt. Laboratorieundersøkelser er som kjent stadig viktigere for påvisning og kontroll av sykdom, og forståelse av kroppens reguleringsmekanismer er viktig for riktig bruk av laboratoriet og klinisk resonnement.

Boken er letlest og har en innbydende layout. Den består av to deler, én generell og én organrelatert. Over hele 33 kapitler beskrives sentrale emner innen medisinsk biokjemi og fysiologi. De inneholder mange tabeller og fargerike illustrasjoner og er krydret med en rekke pasienteksempler. Basalfaglige kunnskaper rettes på den måten mot kliniske problemstillinger. De fleste kapitler har også egne avsnitt om behandling av de tilstander som omtales.

Sammenliknet med forrige utgave fra 2006, har denne fått tre nye kapitler: Sporelementer, autoimmune sykdommer og autoantistoffer og spinalvæskeundersøkelser ved sykdommer som kan gi demens. I tillegg er mange kapitler nyskrevet og samtlige er reviderte. Jeg savner imidlertid omtale av noen analyser, f.eks. kunne tromboelastografi vært nevnt under kapitlet om blødningstendens og iohexolclearance kunne vært omtalt i kapitlet om nyrefunksjon. Det ville også vært en fordel med litteraturhenvisninger.

Redaktørene kaller boken *Klinisk biokjemi og fysiologi* selv om spesialiteten skiftet navn fra *klinisk biokjemi* til *medisinsk biokjemi* for nesten 10 år siden. Forklaringen er at faget fortsatt heter klinisk biokjemi ved Universitetet i Oslo, mens det heter medisinsk biokjemi ved alle andre norske universiteter. Men navnet skjemmer som kjent ingen, og alt i alt er dette en lærebok jeg varmt vil anbefale til medisinstudenter, leger og bioingeniører.

Helle Borgstrøm Hager
 Sentrallaboratoriet
 Sykehuset i Vestfold

Nevrorehabilitering som litterært grep

Kathrin Schmidt
Du skal ikke dø
 316 s. Oslo: Cappelen Damm, 2011.
 Pris NOK 329
 ISBN 978-82-02-32664-7

Dette er en skjønnlitterær roman med handlingen lagt strengt inn i et nevromedisinsk rammeverk. Hovedpersonen er en kvinnelig psykolog som våkner opp i intensivavdelingen etter en subaraknoidalblødning behandlet med kraniotomi og klipsing av et media-aneurisme på venstre side. Hun har en komplett høyresidig hemiplegi og er afasisk. Vi følger så hovedpersonen gjennom rehabiliteringen: fra rullestol til gåstol, fra afasi til et nytt, famlende språk. Denne del av romanen er medisinsk sett godt fortalt, det er ikke mulig å gripe forfatteren i feil eller lettvintheter. Beskrivelsene er mest sannsynlig basert på gode observasjoner, de er neppe selvopplevd. Den afasirammede kvinnens ubehjelpelige språk, men velformulerte indre overveielser taler for en konstruert situasjon.

Men dette er likevel ikke en beretning om den møysommelige prosessen som heter nevrorehabilitering. Det virker som om forfatteren bruker kampen for å vinne tilbake språk og hukommelse som et litterært grep for å avdekke en dramatisk familiehistorie. Det sentrale her er lesbiske tendenser, kjønnsskifte og ekteskape-lige problemer av forskjellig art. Mer perifert får vi innblikk i familiens mange barn og deres karrierer, og det er en rekke beskrivelser av forholdene i det gamle DDR (der sannelig også Putin som KGB-sjef i Berlin dukker opp).

Denne anmelder ble imponert over forfatterens kunnskap om og beskrivelse av nevrorehabilitering og den store innsatsen som kreves av både pasient og behandlere. Han ble lite interessert i hovedpersonens ekteskap og hennes lesbiske tiltrekning til en kvinne, som viser seg å være en mann som har skiftet kjønn. Inntrykket er at den medisinske bakgrunnen utelukkende er brukt for å kunne dramatisere en heller tynn familiehistorie. Men rehabiliteringen etter hemiplegi og afasi er godt fortalt – selv om den kanskje er enda bedre gjengitt i Anne Karin Elstads *Maria, Maria...* (1).

Ragnar Stien
 Oslo

Litteratur
 1. Elstad AK. *Maria, Maria...* Oslo: Aschehoug, 1988.